

ren skriver i indledningen. Men disse fire hefter dækker ikke behovet for en lærebog på området, i hvert fald ikke på gymnasialt niveau.

Jannicke Eva Poulsen har desuden udgivet et emnehefte til massekommunikation: Ungdommen i medierne. Heftet er opdelt i 12 kapitler, der hver indeholder læretekst, opgaver og tekster. Samtlige tekster har ungdommen som emne. Teksterne illustrerer forskellige fremstillingsformer i medierne, og der præsenteres tekster fra både aviser og ugeblade samt forslag til analyse af de elektroniske medier. Læreteksterne fungerer på samme måde, som de, der findes i hefterne om massekommunikation med moderne medier. Men teksterne og de tekstnære arbejdsopgaver er gode og illustrative. De er velegnede til massekommunikationsundervisningen, hvor man ofte savner tekster. Heftet kan desuden anvendes i forbindelse med temalæsning.

Samtlige 5 hefter kan selvfølgelig bruges i undervisningen, især på grund af det store tekstmateriale. Men lærestof, viden om metode, må læreren stadig 'klippe' sig til andre steder.

Gordon Albøge/Ole Thinesen:
Dansk-informatik, Forlaget
FAJAMO, Holstebro 1987,
136 s., kr. 98,-.

Anmeldt af: Jens Breinholt
Schou, adjunkt ved Tårnby
Gymnasium

Dansk har været mange forskellige ting. For en del dansk lærere var det i 1970'erne et problem at fastholde et danskfagligt særpræg

i de store tværfaglige projekter. Reaktionen kom i begyndelsen af 80'erne, med forsøg på at finde danskfagets identitet, godt hjulpet på vej af Bertel Haarders reformdrømme.

Om bogen Dansk-informatik står der i forordet: "skrevet og tilrettelagt specielt med henblik på edb-undervisningen i faget dansk i gymnasiet". De fleste andre bøger om informatik på dagens bogmarked lægger vægt på tværfaglige problemstillinger; i denne bog tilbydes en danskfaglig synsvinkel på edb-undervisningen.

I første afsnit præsenteres bredt de problemer der kan opstå ved overgangen til "det kommende informations-samfund"; her berøres både sproglige, psykologiske og sociologiske emner. I de følgende afsnit fastholdes disse problemstillinger, men hovedvægten lægges på sprog- og kommunikationsanalyse. Afsnittene har overskrifterne: "AI - oversætterprogrammer og mindware" (AI er en forkortelse for Artificial Intelligence), "Computerspil og spilfascination", "Reklameanalyse", "Databaser og massekommunikation", "Elektronisk tekstbehandling", "LIX, formaliseret tekstanalyse", "En stikprøve viste en lix på 44 i bogen; ifølge side 124 betyder en lix på 40 middel-, og en lix på 50 en svar læsbar tekst).

Afsnittet om "- oversætterprogrammer og mindware" er et af de gode afsnit i bogen, her demonstreres at danskfaglige problemstillinger kan være væsentlige, når der skal undervises i informatik i skolesystemet. I dette afsnit gør forfatterne meget ud af at forklare og give eksempler på de sproglige problemer, der er forbundet med at fremstille programmer til at oversætte tekster fra et sprog til et andet. Afsnittet anskueliggør at undervisningen i et danskfagligt emne kan bruges til at forstå nogle af problemerne ved at indføre edb.

Synsvinkelen er mere snæver i afsnittet "Reklameanalyse"; hensigten synes at være en danskfaglig indsigt i

hvordan reklamer er sat sammen. I afsnittet behandles reklamer om computere og computerspil. Der gives forslag til en reklameanalyse, og der stilles nogle små opgaver til bogens illustrationer. Opgaverne og analyseforslaget giver et godt grundlag for en elementær reklameanalyse koncentreret om selve reklamens virkemidler; men opgaverne hverken hjælper eller tvinger eleverne til at se reklamerne i nogen som helst sammenhæng. Da perspektiverne mangler, er det ikke umiddelbart klart hvorfor der skal være et afsnit om reklameanalyse i en bog om informatik. Hvis dette afsnit skal bruges meningsfyldt, må læreren tilføje nogle oplysninger og stille supplerende spørgsmål til eleverne for at bringe dem på sporet af perspektiverne.

Hvert af de syv afsnit i bogen er formet som forfatterens præsentation af et emne; til at belyse emnerne er der indsat enkelte kortere kildetekster. Hvis bogen skal bruges til mere selvstændigt elevarbejde, bliver det nødvendigt at supplere med nogle flere synspunkter fra andre kildetekster.

Et væsentlig emne i bogen er computerspil og spilfascination. Først præsenteres computerspilmarkedet og spiltyperne, derefter introduceres en psykologisk forklaring på spilfascinationen. Årsagen til den voldsomme fascination findes i den såkaldte ny socialkarakter med "de narcissistiske karaktertræk". Narcissismeteorien fremlægges på en klar og overskuelig måde; men desværre undgår forfatterne ikke den almindelige begrædelse af de stakkels unge mennesker med de skrækkelige karaktertræk: "Narcissisten har svært ved at klare ulystprægede situationer og har et stort behov for stimulanter, morskab (fun) og surrogater. Narcissisten køber tryghed og frihed for angst via ting. Han er

tryghedsnarkoman" (p. 62). Forfatterne har tidligere i bogen hævdet at det særlige ved den menneskelige viden er "at vores viden er dialektisk, hvilket vil sige, at den ikke kan sættes på en enkelt udtømmende formel" (I sig selv er det en lidt upræcis definition på begrebet dialektisk). I fremstillingen af narcissismeteorien mangler den nødvendige dialektiske forståelse af de unges vildfarelser.

Det er således ikke i sine psykologiske perspektiver bogen har sin styrke. Det er netop en Dansk-informatik med vægten på det sproglige og kommunikative. Heri ligger dens force og dens begrænsning.

P.S.: Til bogen findes en diskette med et lix-program og øvelsetekster. Dette program er ikke sendt til anmeldelse.

Karin Rejler: Se mera! Handbok för tv-tittare, (Illustreret af forfatteren), Solna 1985, Sveriges Utbildningsradio AB., 128 s.

Anmeldt af: Henrik Poulsen, adjunkt ved KAF Brøndby-Rødovre.

At tv-mediet er flygtigt afspejler sig ofte i de undervisningsbøger, der fra tid til anden udkommer om emnet. De kan have karakter af at være uoverskuelige, teori-fattige øjebliksbilleder af et materiale, der forlængst er udvisket. De beskriver noget, der ikke er mere og aldrig mere kommer igen, de er dødsmasker over tv, som det var i fjor. Det er derfor en pædagogisk udfordring at holde stoffet i live og sikre, at bogen også om 3 år er brugbar. Allerede nu står der undervisningsbøger om TV-avisen i skolernes

depotkældre som historiske dokumenter om en svunden tid.

Karin Rejler tager denne udfordring op på flere forskellige måder. Først og fremmest ved en sprælsk opsætning med anvendelsen af forskellige typografier, i hvilke tv-stills, avisudklip, (fine) tegninger og realtekst indgår i et virvar, hvor læserøjne - og -bevidsthed - kan græse rundt efter forgodtbefindende. Lad være at det ikke altid ser kønt ud for et større problem er det, at læserens/elevernes muligheder for at opnå en sammenhængende teoretisk indsigt i stoffet fremindskes med denne opsætning. Der klippes for hurtigt, og det bliver ofte kun til ultrakorte snap-shots af længere artikler.

Det er synd, dette at man gang på gang 'afbrydes' i læsningen af en spændende artikel for at se på en statistik eller et still, for bogen er venlig og sympatisk og åben over for mange forskellige typer af læsere. Det sympatiske ligger blandt andet i det pædagogiske snit, som bogen skærer ind gennem sit emne: tv-mediet. Rejler siger i sin indledning, at hun "...efterhand kommit underfund med att det viktiga och intressanta är att ställa frågorna, inte att ha de färdiga svaren...", og afsluttende "Det er vigtigt att skapa en aktiv diskussion kring de centrala frågorna. Det här är mitt bidrag. Vilket blir ditt?".

Den læser hun taler til er mangehovedet - den enkelte tv-seer, studiekredsen samt skolen på forskellige niveauer. En så bred modtagergruppe forklarer selvfølgelig også, hvorfor bogen har fået denne løse collageform.

Bogens overordnede formål er, at se "...för att inse, för att begripa och kunna påverka". Det er også et sympatisk træk, at bogen åbenbart har til hensigt at knytte mediepædagogik og mediepoli-

tik sammen. Og hvorledes gør den så det?

Bogen er inddelt i 9 temakapitler, og hvert kapitel afsluttes med nogle sider "Utsiktspunkter för att se mera". Det er på disse sider, hvor spørgsmålene især stilles, og hvor læserens/elevernes viden og erfaring med tv inddrages. I kapitlet om sport opfordres man for eksempel til at overveje, hvorledes maratonløb kan gøres til godt tv, iagttagelse, hvilken rolle reklamer har i forbindelse med sportsudsendelser eller sammenligne kommentatoren til en sportsudsendelse med kommentatoren til en Melodi Grand Prix. Det spændende ved disse spørgsmål er, at synsvinklen både er tv-forbrugerens og tv-producentens. Ikke fordi målet er, at vi alle skal kunne lave tv, men fordi de skiftende synsvinkler hele tiden skaber fornyet opmærksomhed over emnet. Spørgsmålene befinder sig på forskellige niveauer og kræver forskellige forudsætninger ud over dem, der gives i kapitlerne, så bogen afsluttes med en 'Studieplan', en læsevejledning, der klassificerer de forskellige spørgsmål.

De 3 indledende kapitler beskæftiger sig med generelle forhold, der knytter sig til tv-mediet: tv i hverdagslivet, Nogle træk i tv's fortælle teknik samt 'Värderingar i botten', dvs. opfattelser i/af tv. Det drejer sig om meget komprimerede sammenfatninger - ikke vanskelige at læse og forstå - af den viden, man har på områderne. Kapitlerne angiver også den tværfaglighed, der knytter sig til beskæftigelsen med tv-mediet. Videnshorisont og synsvinkel skifter ofte og dét sammen med den føromtalte collage-opsætning gør stoffet vanskeligt at hitte rede i. De øvrige kapitler beskæftiger sig med de udsendelsestyper, der også om 10 år vil udgøre ryggraden i enhver tv-stations programlægning: nyheder, sport, underholdning, serier og børne- & ungdomsudsendelser. For så vidt er bogen fremtidssikret, selvom man måske om få år må justere nogle af spørgsmå-

lene i kapitlerne, der er for konkrete.

Selvom bogen er svensk og til bristepunktet fyldt med svenske - og næsten kun svenske - eksempler, kan den godt anvendes under danske himmelstrøg. Den er glimrende som introduktion til området i gymnasiet og hf, men kan ikke anbefales, hvis man ønsker at arbejde dybere og mere metodisk med stoffet. Dertil er fremstillingen for flaksende og den mangler teoretisk fundament og stillads.

Til bogen er der udarbejdet 8 videoprogrammer, hvoraf de sidste fire handler om tv's udtryksformer og kan lånes på amtscentralerne. De er meget instruktive og kan også anvendes uafhængig af bogen.

Forskningsrapporter fra Danmarks Radio:

Forskningsrapport nr. 8B/86: Medieforskning i Danmarks Radio 1985, red. Erik Nordahl Svendsen, 227 s.

nr. 5B/83: VM-fodbold i tv, v/Kalle Marosi, 49 s.

nr. 6B/86: Mor er major - en undersøgelse af seriens modtagelse, v/Poul Erik Nielsen, 127 s.

nr. 4B/82: Seriesening i tv: - Når tiden er gået hurtigt, er den gået godt, v/Niels-Aage Nielsen, 101 s.

nr. 5B/84: Familien som den skildres i tv - Ud fra en analyse af 1 uges programmer i 4 lande, v/Niels-Aage Nielsen, 110 s.

nr. 7B/86: TV-avisen set inde fra, v/Ralf Pittelkow, 209 s.

Rapporterne kan rekvireres i enkeltteksemplarer hos Danmarks Radio's Medieforskningsafdeling.

Anmeldt af: Povl Erik Brøndgaard, adjunkt ved Københavns Amtskommunes Forberedelseskursus, Gentofte, Lyngby-Tårnbæk, Søllerød.

I årsrapporten 1986 fra Danmarks Radios Medieforskning findes en oversigt over de forskningsrapporter, som forskningsafdelingen har udgivet siden 1974. Titlerne giver et fingerpeg om, hvad man beskæftiger sig med inden for institutionens egne rammer, hvordan man søger at analysere programfladen og enkeltprogrammer, og hvordan man forsøger at kortlægge seerinteressen. Forskningsrapporterne er dels udarbejdet af DRs egne forskere, dels af freelance-forskere. Hensigten med denne forskning er selvfølgelig at foretage en løbende kontrol af DRs virksomhed, således at form og indhold kan ændres i takt med ændringer i samfundet, men rapporterene indeholder også et udmærket materiale, som med udbytte kan inddrages i medieundervisningen.

I de senere år er der udkommet forskelligt mere eller mindre pædagogisk tilrettelagt litteratur, som bliver brugt i medieundervisningen. DRs rapporter er selvsagt ikke spe-